KORNELIJUS

platelis

palimpsestai

EILĖRAŠČIAI

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai

SERIJOS KNYGA NR. 8

LITHUANIA
VOITH
Retarder
LT

Kornelijus Platelis

KORNELIJUS

Platelis

palimpsestai

EILĖRAŠČIAI

Lietuvos
rašytojų sąjungos
leidykla
Vilnius

P124

ISBN 9986-39-348-5

NACIONALINĖS KULTŪROS

IR MENO PREMIJOS LAUREATAI

KNYGŲ SERIJA NUO 2001 M.

KNYGOS IŠLEIDIMĄ RĖMĖ

KULTŪROS MINISTERIJA

I

Plaukia ir plaukia
su sniego debesimis
pro šalį dienos.

Pabudimas tyloj

Staiga – tyla,
rūškanas lapkričio rytas,
benzopjūklas ją raikantis
ties sąmonės pakraščiu,
sujauktos sielos menės,
nesutvarkyti guoliai, išėdos,
        (Tu girdėjai varpelį,
        raktažolę sidabrinėje
        tyloje? Ne, tiktai pasirodė.)
tušti buteliai visur,
Elpenoras negyvas,
tuščias aidas.
        Nėra kur skubėti.

2000 11

Žiema

Kietos medinės dienos
senka it malkų rietuvė,
mėtant pliauskas į žioruojančias
Molocho žiotis, trumpėja, nyksta
kartu su manim, apkėtusiu
namus ir kiemą, su malkom, laiku, pelenais,
byrančiais pro groteles.

Bet šiandien atgimsta saulė, nauja aušra
rengias įspįsti į sielų narvus, nauja
ugnis laižo sausą medieną, ir dienos jau tvinksta augti
(– aidi timpanai ir lėkštės, ir mokyto vario trimitai).

Tik pelenai padulkėję
nugula daržą, susmenga į dirvą
su polaidžio vandeniu, mūsų gyvybių
atimamąja verte. Netrukus žemė
vėl dangų švelniai laižys žaliais liežuvėliais,
ir sielos pavasariui metonimiškai
šypsenas spaus pro pelenus,
kurie skiria mane nuo tavęs, nuo gyvenimo
kito.

2000 12 24

Vienas rytas

Snigo, prisiminiau
žmogų, prisimintą
tąkart, sningant.

ıltokas, saulėtas sausio pirmadienio rytas.
.ane pažadino balsas iš praeities
lefono ragelyje. To žmogaus neprisiminiau.
tsikėliau, užkūriau krosnį, išsiviriau
batos. Vis daugiau neprisimenu. Vis daugiau
:mirštų žmonių ir žodžių, ir žodžiuose užmaršties.
tmintis panašėja į kapines.
rbata panašėja į palaikų išniekintoją.
:lefonas galėjo būti nusigyvenęs archangelas.
:t balsas – kieno?

2001 01 22

Dar prieš klausimą

Žiaurusis kaimynas iš už tvoros pasigyrė
mokąs iškepti nuostabų slankos kepsnį.
O čia jų porelė lakstо, guviai šmirinėja
tarp kojų, bandau pagriebti patelę –
ji kiek nerangesnė, tačiau patinėlis pražiojęs
snapą man taikos įkirsti, čiumpu tad už kaklo
jį patį ir pradedu smaugti, jis virsta
gaigalu, o patelė, staiga kažkodėl
pavirtusi panda, man sako: viešpatie,
kaip jis išsižiojęs, paleisk, kokia balta jo ryklė,
bet aš negaliu jo paleisti, nes nežinia, kuo jis taps
paleistas, o čia dar žadėtas kepsnys, ir taip
lig mirtinos tiesos gniaužiasi pirštai, kaklelis
it kanapinė virvė, iki mirties, lig visiems
žinomo atsako it lavonėlis apskrudęs
orkaitėj, lig vakarienės prie žvakių, viešpatie,
kokia balta jo ryklė – gal nuo to
pasakymo ji virsta panda, telaukiu konvulsijų –
vienintelio atsako dar prieš pateikdamas
klausimą apie savo lemtį.

2001 11

Žemė

Virš lauko už kapinių girdėjau vieversį,
tarsi kokia vėlė būtų mane čia sveikinusi,
protėvio ar giminaičio, kurių pilna ši kalvelė.

Žemė ar žmonės, iš jos
augantys, mintantys, į ją besirausiantys?
Tie ar kokie kiti? Kas ją galėtų aptverti?
Kokia siena? Nuo tų kitų,
kurie atneš naujus nesuprantamus papročius,
kultūras. Gėles ir daržoves augina
kalba, ji sužemėja labiausiai,
kai tos kitos nebėra, kai ta kita savo pačių valia
virsta laiku per virtualų pinigą.

Be žemės neišgyvensite.
Kas užaugins prasmes? Kitos prasmės?
Taip esti tiktai šiukšlynuos,
kurie vis plečiasi. Kas jas pripildys garso?

Girdėjau vieversį. Nematomą,
vien tik balsas, pakilęs nuo žemės.
Po kuria mano protėviai
vardais akmeny ištrupėjusiais.

2002 05

Dirvos kedentoja

J.

Vėjas virš tų laukų pasijunta laisvas.
It višta ji prie žemės gūžias jam šėlstant.
Danguj vieversiai ir debesys, ir šviesuliai
dar aukščiau, bet ją tedomina laukas,

suariamas kasmet, juodas, nuolankiai
sėklą priimantis ir grąžinantis augalus,
o po juodumu – molis tiktai ir žvyras,
tuščias kaip žydras dangus, nekedentinas.

O kapinaitės už kaimo, ant smėlio kalvelės.
Ten jos darželis gražiausias – gėlės, žolynai,
ravėdama kyla ji vis aukščiau – beveik
visi čia pažįstami – giminės arba kaimynai.

Kartą, laidojant pusbrolį, iškasė duobę
prie pat mamos kapo, net karsto nuskėlė kraštą,
ji įšoko duobėn dirstelėti pro plyšį –
kaip ten jaučiasi ji po gero pusšimčio metų.

Buvo tokia kaip palaidojo, tik visa
pajuodusi tarsi mumija, laukianti paskutinio teismo,
kai kūną galės atsiimti. Juoda lyg dirva
mirties karalystė, tyli lyg dangus ar smėlis.

2002 05

Klinikiniai stebėjimai

Yra dalykų, kurie netinka poezijai.
Jei ir kalbėtume apie mirtį,
tokią ypač jaunystėje mėgtą temą,
ar susidvejinimus, šizofreniją, kitaip sakant.
Poezijon prasibrauna tik adaptuoti vaizdai,
pritaikyti autoriaus psichikai. Visa kita
lieka už aklino balto nugarų mūro.
Visa kita netinka poezijai.

Arba skirtingose sienos pusėse lieka, kai siela
skyla į dvi, viena dar bando jums atsiliepti,
kita jau anapus, skaistykloje, nuolat
vaitoja ir verkia dar gyvu kūnu. Nesusitinka jos.
Paklausus, kodėl vaitoji, nustemba
ta atsiliepiančioji: ar aš? aš vaitoju? atleiskite,
nebevaitosiu. Ir vėl užleidžia kūną
Tai iš skaistyklos. Toks „aš" netinka poezijai.
Jo nėra taksonomijoj Dantės.

Arba lieka dvi kokio seno eilėraščio strofos
apie vienatvę ir mirtį, kurios
taip pat netinka poezijai.

2001 12

Nuokalnė

all ignorance toboggans into know
E. E. CUMMINGS

Dirbau buhalteriu valdiškoj įstaigoj,
pelną ir sąnaudas skaičiuodamas planavau
darbus, dienas ir žmones, rašiau netikrus skaičius,
verčiamas vyresniųjų, klastojau tikrovę, gailiai
vaitojant tiesos apšvitintai sąmonei, gyvenau
brisdamas su siaubu prieš savo valią. Dabar
mano sąmonės nebeprievartauja niekas,
tačiau tikrovė, kurios vientisumu taip tikėjau
ir dėl kurios tiek iškenčiau, stengdamasis dorai
elgtis melų ir absurdo pinklėse,
dabar subyrėjo į gabalus, išsikraipė,
paklydo erdvėj ir laike, išslydo iš susitarimų,
iškrito iš mano sąmonės: jeigu anksčiau
nepritapdavau prie jų kvailo žaidimo taisyklių,
tai dabar nebepritampu prie miestelio gatvių,
namų, kuriuos pastačiau savo rankom, žmonių,
su kuriais gyvenau tiek metų... Pradžioj
maniau, jog tai iškraipytos tikrovės kerštas,
dabar pradėjau įtarti, kad gal tai mano paties
pasąmonės kerštas už nemeilę pasauliui,
kokį bandžiau vaizduotis, laikyti savu,
rogutėm nuo kalno skriedamas į žinojimą,
kad už vaizduotės tarp mūsų nesama nieko bendra,
pakalnėje kėpsantį tartum antkapis.

1998 12

Ąžuolų giraitė

Aš atsimerkiu, ir siela gęsta, užtemsta
skaisti pilnatis virš senų ąžuolų giraitės,
apšviesdavusi akimirkas,
kurias lydėdavo šypsenos ar net linksmas juokas,
pasaulį, kurio nebėra.
Atsimerkiu į nepažįstamą kambarį,
nežinomą laiką, saugią, bet slegiančią prieblandą.
Nesuvokiantis – į nesuvokiamą.

Neturėjau draugų, tik artimus žmones,
kuriuos vis sunkiau begaliu atpažinti. Svetimas.
Gyvenau šalia, bet kažkur kitur,
sunkai dirbau paskendęs savy, stačiau
namus dideliais, šviesos kupinais langais,
pro kuriuos dabar plūsta tamsa ir siaubas.

Ąžuolinė tikrovė, saulėta,
kurią andai išošė lapai
ant raumeningų šakų,
sudužo į smurtą ir panieką.
Tėvų sodyboje apsigyveno padegėliai.
Ąžuolai ėmė džiūti ir griūti,
pjūklo dantų pakąsti.

Nujausdamas, kuo tai gresia,
ėmiau kasti ąžuolus iš smėlėtų miškų pietuose
ir vežti į savo gimtinę šiaurėje, ir sodinti
į sunkią molingą žemę. Tačiau tai nebuvo
tikri ąžuolai, o tie didžialapiai neūžaugos,
kaip ir aš atsikraustę iš tolimų kraštų.

Taip ir išvežiau savo druidišką sielą
iš savęs, po dalelę, gležnais sodinukais,
kurie dabar auga skaisčios pilnaties laukuos
virš artimųjų veidų, gamtovaizdyje,
iš kurio atsimerkiu, ir siela gęsta,
užtemsta...

1999 02 – 2003 08

Pasnigus

Ne, nesibeldė.
Vien tik mėnulis lange,
sniegas aplinkui.

Per šias Kalėdas jis papuošė
už lango pušis ir sodo obelis,
ir tikriausiai egles, kurių iš čia nematau,
viską gražiai apdėjo
balta vata, kaip mes vaikystėje.

Tiktai ką daryti sielai, kuri nebemato grožio,
kurios miške tik sušalę ir išbadėję žvėrys,
nusiminimas ir siaubas?

Atrodo, pasilikau nuo savo žmonių, – ji sako.
Aplinkui vieni nepažįstami. Tartum iš niekur
išvirsta mažų giltinėlių būrys,
žybčioja ledo ietys.

Kas ją papuoš, apdės ramybe,
minkšta kaip užmarštis,
balta kaip tuščias lapas?

2002 01 01

Kalėdų rytą

Šaltyje skardžiai
aidi metalo garsas
klausdamas tarsi.

Šaltą Kalėdų rytą,
žybčiojant saulei snaigėse,
išpažinau aistras,
besipustančias nerimu.

Tiek puoselėtą ovalą,
įtrūkusį ir išsikraipiusį,
pasirodžiau it veidrodį,
klausiamą apie ateitį.

Paskui padariau lesyklą
vėlėms ir paukščiams
ir išbėriau ant jos
neatpažintus trupinius.

2002 12 25

Eilinis pasimatymas

Šiąnakt ją vėl sutikau – lygūs, ilgi kaštoniniai
plaukai, balta oda, raudona suknia
su keistu mediniu rėmu nuo klubų iki kulkšnių,
kaustančiu jos žingsnius.
Tačiau kitkas netrukdė jai – žengė
pro tvoras, gyvatvores, sienas, tik vieną
kartą iš lėto pasukusi galvą pažvelgė į mane
abejingai ir nužingsniavo per kiemą, kiaurai
perėjo tvartą, kuriam kiauliagalvis
pusiau gulom atsidrėbęs į drėbto molio sieną
spoksojo į lovyje apėstą
žmogaus sūnų, tarytum patį save.

Palauk, – sušukau, – pasakyk, kas vyksta
šiose tamsybėse? Neatsakė,
nebepažvelgė į mane
dar kartą.

2002 04

Bundant iš dievų

Tartum šalti ir ilgi,
virpantys pirštai panirtų į tavo sąmonę
ir pasmaugtų išgriebtus reginius, suskaldytų luotą,
kuriuo plaukei pasroviui palaimos ir nuovargio upėm,
ištrauktų tave į aštrią šviesotamsą, ir apgręžtų akis
į kitą pusę. Ir pakistų priežastingumai, į sąmonę
įsiterptų laikai, atsivertų kieta regimybė.

Ten, iš kur ateini, nėra pastovių pavidalų,
kuriuos galėtum išvysti sugrįžęs,
tai lyg atspindžių atspindžiai, suvokimai,
kylantys ne iš sąvokų, pojūčiai – ne iš jutimų,
perregima tamsa ir šviesa nespindinti,
jokių nesimato dievų, bet ir pats
nežinia, kas esi, nėra skirtumų nei ribų,
nėra mirties nei gimimo.

Šaltas rytmečio oras, nevaldomas klyksmas,
besiveržiantis iš bronchų šaknų,
perkerpamas ryšys, ėdrus vanduo,
nuplaunantis švelnų gleivėtą prakaitą.
Ir dievų atvaizdai, iškilmingai
įžengiantys per kalbą, ir pojūčiai –
per jutiklius, kurie it šarvai sluoksniuodamiesi
apgaubia tave; padalijimai, sąvokos, tiesos bei painiavos
užplūsta mieguistą, svaigios nebūties
besiilginčią sąmonę.

1998 03

Atriškit

Atriškit, niekšai, – rėkia, – užmušiu! O mes irkluojame.
Matom, kad muistos, bet pats juk... O čia dar pobūvis
aplinkui, visi įkaušę, ausys užlietos vašku,
tik moterų akys be garso spindi
it rampos šviesos. Regis, po daugelio metų
jį sutikau – atrodė prasčiau nei anuomet,
sublogęs, kažkaip išblukęs, nors jo lūpose „aš“
skambėjo gana tvirtai. (Ak, štai kokios giesmės jų!
Grožis tai? Ne, ne grožis. Troškimai išvėso, o jos
įkyriai tebeskamba.) O, tu dar gyvas, – sakau, –
nenaudėli, turbūt gyvenai tą laiką
pogrindy ir maitinais it soliteris spindinčių
žvilgsnių sula, skirta man, pasalūniškai
kraipydamas mano pėdas ir strėnas.
Šiaip ar taip, dabar, tau nutiškus nuo jų liežuvių,
(virvės giliai įsirėžia į raumenis) teks sustiprinti
sargybą, tankiau išdėstyti postus. Atrišite
pagaliau, ar ne?! Mano siela jau išsilaisvino
ir nuskrido į pražūtį. Budintysis
nuima antrankius, sako: pasirašykit.

2000 01 – 2003 04

Paukščių kalba

Žodžiai, atrodo, skirias nuo paukščių cypsėjimo.
Skiriasi ar nesiskiria?
ZHUANGZI

Klausaus, ką jie cypsi
už lango. Man duota šiandien
suprasti jų kalbą. Temos banalios:
maistas, saugumas, dauginimasis –
viskas tas pats, tik daugiau
atviro teksto, mažiau poezijos.

Laikas, Mokytojau, – sakau pagarbiai, –
žodžių prasmes išlygina,
pažinimo ribas išėda.
(Bėgant metams, regis, paukštėju.)

Žodžiai nėra vien išpučiamas
oras. Jie turi prasmes.
Jei nesuvoki, ką kalbi,
ar sakai ką tuomet,
ar nesakai nieko?

2003 07

II

Baltas žydinčių sodų
traukinys pro mane nudunda.
Į kur? Į ten pat, kur aš,
nesuspėjęs į jį pakliūsiu.

Primavera

Midwinter spring is its own season
T. S. ELIOT. Little Gidding

Vasario pradžioj pašvietusi saulė
stačiai į langų stiklus pabudino
margą drugelį, kokių būna pilnos
vasaros. Švytinčių užuolaidų sniegą
švelnūs jo sparneliai droviai skrebeno
ir gėrė saulę savo čiuptuvėliais
mano kambary, kur tik lauro krūmas
amžinai žalias plastikinėj vazoj,
kur tik nuogos svajos iš tamsos išsprūsta
ir atgal sugrįžta, palikusios gal tik
pėdsaką anglinį ant popieriaus sniego.
O tu kur sugrįši – atgal į miegą,
patyręs vylių saulės ir gyvybės,
kai vėl už lango suksis tikros snaigės,
ar į amžinybę, svetimą ir keistą,
kurią šie žodžiai droviai bando steigti?

Kitą dieną jis vėl gulėjo ant nugaros,
papilkėjęs, ant pilvelio sunertom kojytėm,
lyg pašarvotas įgudusių ritualinių
paslaugų teikėjų, dangus buvo apniukęs,
spalvos išblukusios.

2002 02

Korė

Mes žinom iš mitologijos,
kad Korė jau keletas tūkstantmečių
žiemodama požemiuos nepastoja
ir nepagimdo nieko.
Taip, auga žolė, žiedais
migdolmedžiai ją pasitinka grįžtančią,
bet jokio asmens, herojaus. Savitikslė
meilė mirties karalijoj.
Ar ji tik tenkina Hado aistras,
įmantriai, kiek mūsų vaizduotė įgali,
ar pati palaimoje skendi – kas žino?
O gal jie tokie pat pagyvenę, kaip mes, mieloji?
Bet mūsų laikas į nebūtį plūsta, o jų?
Gal jie seniai nebūty?
Bet kaip tada žolės, migdolų žiedai?
Iš kur tie pavasariai, žodžiai?

Tu išeini iš tamsaus labirinto, mergiščia,
į menamos saulės užlietas vaizduotės pievas,
šoki kalvų šlaituose, skini gėles slėniuose
ir lauki gyvatės dantų
į švelnią pėdą įsikertant.

2001 05

Skaičiuotojai

Z.

Skaičius nusižiūrime mes. Nuo pasaulio.
Gegutė iš gretimo miško
užklumpa tave jau kažkelintą sykį.
Bet neskaičiuoja žemė
kišdama savo daigus į saulės užtvindytą orą,
rūšys ir giminės neskaičiuoja.
Skaičiuoja protai, atspindintys atskirybę,
mąstantys mirtį ir meluojantys Dievą,
regimybes ir sutartis kišantys už tikrovę
į saulės užtvindytą orą.
Ir neskaičiuoja siela, su saule
atgimstanti triunšančiame name –
jaunamartė, amžinais troškimais
rūšis pranokstanti.
Sapnai jos nepaiso laiko.

2001 04 28

Dūmai

Kaip dūmas žolės pavasarį, šalnai atslenkant,
pro obelų standžius pumpurus išvinguriuojame,
vėjo neblaškomi, iš savęs, vardų, asmens kodų,
nuosavybės registrų, palikę perskeltą
kasdienybės tiglį... Blausūs žvilgsniai, šakelės
liaunos, sula suspausta kamienuose,
mūsų šypsenos ją varinėja, pro lūpas
įsivaizduoja į kūnus. Laukas pražysta plėnūnėm.
Syvai ištempia audinius tarsi burę.
Tavo vyzdžiuos atsispindi keista vienovė –
sunkus, laimingas, neperskeltas
darnaus pasaulio dubuo.

Ir kalba šitaip kaupiasi prieblandoje,
vejas mintį it upę, nuo akmens ant akmens
šokinėdama, kelia, audrina syvus.
Ją uoliai laidoja raštininkai
medžiagos sunkų, neprasmiškoj patirty.

Vietas ekshumuotojams
dūmų stulpai teženklins.

2001 11

Juostų audėja

Labiausiai ji šykšti žodžių,
slepia juos po tradiciniais raštais, už kietai sučiauptų
lūpų, skvarbių akių, klaidaus minčių ornamento, o tie,
kur pro kaulo vartus išsprūsta,
būna atsargūs ir baugštūs it paukščiai,
staiga paleisti į bežvaigždę naktį –
įsiremia sparnais į visų kontekstų tamsas
ir sušvinta vaivorykštėm.

2000 06

Kukurūzų mergaitė

Ilgais vienuolyno koridoriais bėgau nuo jaguaro,
agavų sula apsvaigusio, greito ir atkaklaus.
Pilnas mėnulis kabojo virš kukurūzų jūros.
Šnopavimą jo girdėjau vis arčiau ir arčiau.

Jis užspeitė celėj mane tokią naktį, kai viską
trylika kartų stipriau jauti, jo nagai
nuplėšė mano drabužį. Tirpo ir svetimėjo
kūnas po dar nepažįstama, bet jau mano oda.

Tada iš jo glėbio ištrūkau į kukurūzų lauką.
Mėnulio deivės akis spindėjo mirtim ir aistra.
Skyrės stiebai, o lapų mačetės kapojo
svetimą odą ir žeidė švelnias krūtis.

Vyrą anksčiau jau buvo apglėbusios mano kojos,
tąsyk jutau jį savy, atskirti neįstengdama
kūno ir sielos geismų. Iš lėto tvirtėjo, rimo
dievai, pamaitinti ištryškusio kraujo lašu.

Dabar jau esu žynė, jaguarų sesuo, mano kūnas
metai po metų suaugo su Šilonenos* oda,
ir dar kartą užgimė siela, ji savo polėkius stropiai
tramdo ir švyti trijų pasaulių džiaugsmu.

2002 12

* *Jaunų kukurūzų deivė actekų mitologijoje.*

Paskambino draugas ir pakvietė gaudyti starkių

Žuvis – tai keistas simbolis po blizgančiu sielos paviršium.
Kai traukiu ją spurdančią iš neperregimo vandens,
mane apima keistas džiaugsmas,
lyg būčiau pagavęs tai, ko niekada neįvardysiu –
verpstė, nardanti tarp žolių stiebų, naršanti dugno olas,
vyriškas daiktas moterišku vardu, *ihtys,*
skrodžiantis pramotės sūrymą kraujo skonio.
Krante ji netampa aiškesnė. Viskas, ką galim –
tai ją išskrosti, iškepti, suvalgyti... ir susijungti
su tuo, ko negalim suvokti. Bet aš
šiandien pats it žuvis – jos akių tvenkiniai
manęs laukia.

2000 06

Laikas rašyti ir laikas keisti

Laikas rašyti eiles, bet laikas ir keisti tepalus. Nuvažiavau
virš 20 000 su tais pačiais. Mašina,
kantriai ir ištikimai man tarnaujanti, jau nebegali laukti.
Tepaluotoje dirbtuvėlėje tarp išardytų variklių
detalių, išmėtytų įrankių smilkinius slegia laikas,
o mechanikas krapštosi, laikas rašyti eiles,
jis kalbasi telefonu, jo pieštukas – tai raktas, jo popierius –
tai tepaluotas kibiras, mano pieštukas namie,
bet jei mano ištikimoji sugrius, visas man skirtas laikas
užsiliepsnos, nuogakrūtės merginos ant sienų,
laikas rašyti raides ir laikas keisti mechaninius
stiliaus įpročius, mano ištikimoji –
tiktai geležų krūva, bet jos tinka viena prie kitos,
mano ištikimoji – ne moteris, o mašina,
mano moterys, tenka apgailestauti, ne tokios ištikimos,
mano sieloj taip pat atsirastų darbo mechanikui.
Pagaliau juoda čiurkšlelė nutįsta į kibirą,
jis keičia filtrą, šviežiu tepalu pasirašo.
Prasideda naujas laikas.

2002 07

Zen meistras

Vis daugiau žodžių vainikų nupinu pirštais,
ir lūpom, ir liežuviu, užrašau ant odos
spontaniškai, mokyklas
suvirškinęs ir pamiršęs.
Niekas neperkels jų ant popieriaus veido,
balto kaip aš, neperduos ateičiai
būtybės pavidalu. Akys spindi aistra,
šypsenos virpčioja lūpose,
sielos it pinavijos linguoja vėjy.
Eilėraščiai sudega skruostuose.

2001 06

Grėbstytojai

Perdžiūvę lapai sodelyje, susigarankščiavę
tarsi vario skardelės ar mūsų vystantys kūnai,
šiugžda po tavo grėbliu ir skleidžia kvapą,
saldų it vėstančios mintys.
Ar ne taip gyvenimai mūsų traškėjo, čežėjo, kvepėjo
visa kuo, ką numesdavom, išsinerdavom –
eilėraščiais, kaukėm, svajonėm ar kūnų syvais?
Dabar jau tamsi rudeninė žolė atsikloja,
suima žvilgsnį, prikausto. Artėja šalnos.
O mes dar laikomės čia,
kol pajėgiame, sausgyslių šaknimis
įsikibę į šykščią žemę.

2000 10

Pokalbis trise

Žodžiai burnų ertmėse gabalais atskyla
ir byra į skambią kavos puodelių, lėkštučių,
lakštučių, ant jų nupieštų, porcelianinę tylą, prasmė
pasilieka kažkur atokiau už apsauginių užtvarų
ir terūpi senam semiotiniam katinui,
gaudančiam ją tarsi pelę, kuriai nugalabyti
nebeturi dantų, nes laikas praeina,
išdulka iš nusibodusių kūnų, išblėsta
aistra, andai taip ryškiai spindėję asmenys
dulkėm apeina, pleiskanom,
įžeista tyla ant palangės
žvelgia liūdnai į rausvą vakaro dangų.

1996 09

Romanas

Pinasi kelios linijos. Personažai
nei teigiami, nei neigiami.
Aistros juos blaško (jie sako – lemtis),
šaknis įleidusios į praeičių uolas.
Susikirtę išskelia kibirkštis,
gal net lašą šviesos, katarsį.
Bet viskas baigiasi migloje,
kuomet ištuštėja sielos,
syvai išdžiūsta kūnų klepsidrose,
ir sunkus stingulys it miegas
apsemia sąmones. Argi verta
smulkiau apie visa tai?

1998 05

Stebėtojai

Varnėnų porelė ant televizijos
antenos. Jis užmaršingai švilpauja,
ji kedenasi plunksnas.
Katė ant palangės juos stebi
tikriausiai kitaip nei aš.

Ko žvelgi į mus šaltu, nuvargusiu
žvilgsniu, atsaini akie,
kas čia tau tempia tą gaižią,
dirbtinę šypseną, giedro
pavasario sapno žudike?

2004 05

Vasara

Šitokį svorį
pakelia skruzdėlė,
o dar tie debesys.

Sėdėjome žydinčių liepų paunksnėje,
dūzgė bitės aplink, zujo musės,

moterys dvelkė prakaitu, vaizduotė buvo nustalbusi,

keistai veikė alkoholis,

buvo kažkaip graudu – vasara ėjo
pro šalį ir nė nepažvelgė
į mane, nepamojo blakstiena, nepakvietė
į savo augimo ir atgimimo misterijas.

O pameni? Pameni, kaip tavo kūnas kvepėjo
tą vasarą, kai dar vaisiai miegojo po juoda, švelnia žole?

Gyventi prisiminimais?! – staiga paklausė jauna
moteris iš praeities ir čaižiai nusikvatojo.

2002 07

Kalipsei

Vaikštau tarp aistros drumsčiamų tinklainių,
akimis liečiu stangrų jų paviršių,
ankantį, kuomet prasiskverbti žvilgsnis
bando į gelmę.

O joje tamsa mūs ribas ištirpdo
kaip drabužis tau nuo pečių kad slysta,
ir naujoj erdvėj du naktiniai paukščiai
ženklus išskraido.

Apmaudu, tačiau vyras šis nenori
tavo apžavų slėnyje sustoti,
traukiamas tolyn atminties kamėjoj
dylančio veido.

Atšiauri, dažnai šlovinta aistringai
deivė veda jį mariom, tolimųjų
lūpų kriauklėje sutikimo žodžių
putos standėja.

1984 10 – 2000 03

Moteris prieš vitriną

Ji apžiūrinėjo vitriną, graži
moteris, dar jauna, apnuoginta bamba
(buvo tokia mada), oda banali it persikas
poezijoje. Vitrinoj žibėjo blizgučiai,
kuriais ji mėgo vilioti savo aukas – tik jie
įstengė jos žvilgsniui suteikti gyvybės –
metalo blyksniai
it kalavijai švytruojantys, atmušantys kits kitą.
Plaukai, aprėminę kruopščiai prižiūrimą veidą,
taip ir prašėsi jų nesuvelti,
o kelnių aptemptos strėnos atrodė tarsi nauja,
prašmatni kapavietė ar skerdykla, jei norite, milijonams
tų mažų buožgalvių, kurie į ją įsiveržia,
kupini vilties ir tikėjimo, ir staiga
atsimuša į guminę sieną, kokias nors
mirtinas putas ar dar ką gudresnio,
nes jų misija čia pat ir pasibaigia, bendram kape
(nes jei būtų kitaip, baigtųsi dar liūdniau), regėjau
ją klaidžiojančią painaus labirinto koridoriais –
tuščio kapo plėšikę, įveikiančią
kliūtis ir keistas pabaisas,
gražią, saugiai įkalintą žybčiojančio ekrano.

2002 06

Apie gražuoles

Aš, socialinių mokslų magistras, galiu paliudyti,
kad visas tas viešai deklaruojamas potraukis lieknoms moterims
iškreiptas, amoralus ir statistiškai melagingas,
pažeidžiantis didelės visuomenės grupės teises.
Ta visa reklama, propaganda, tas porno verslas...
Galiu žiūrėti į tai nuobodžiaudamas, linkčioti galva,
bet iš tikrųjų krustelti kraują priverčia
tik rubensiškos gražuolės, tauriausiom
vaisingumo savybėm švytinčios,
teigiančios meilę, kuri nesibaigia sportu,
grožį ir gėrį talpinančios savo talpiuosiuos kūnuos,
kalokagatiškos, meiliai ir tingiai doroviškos,
ne per vaizdasklaidos štampus, o per sapnus
apsireiškiančios mūsų nesuvedžiojamoms sieloms.

2002 05

Undinės skundas

Kai prapliumpa lietus, aš skaitau jų eiles ir verkiu.
Blyškūs ašarų perlai, pabirę iš mano akių,
Rieda skruostais ir krinta į iškirptę ankšto chalato.
Aš lyg rožė pražydau, o aklas pasaulis nemato.
Vakar paršliaužė girtas, o šiandien ar grįš nežinia,
O anąsyk kvepėjo pigiais kvepalais jo burna.
Sako, dantį skaudėjo, kurį prieš savaitę išrovė...
Taip kvėpinas merginos, kurios nesilaiko dorovės.
Ką tik skambino Jis, kvietė šiandien važiuoti prie marių.
Sutikau, nes sunkus miesto oras man nemigą varo.
Nors kvėpavimu ten reikalai nesibaigs, kaip jaučiu,
Vėl sūpuos ir liūliuos prakaituodamas iki gaidžių.
Kiek vienatvėje tyko pagundų baisių ir pavojų!
Aš poeziją mėgau, dabar tiktai prozą vartoju.
Vien tik grožį regėti tetrokštu, bet, vos užsimerkiu
Prieš akis stovi tai, ką jautri mano sąžinė smerkia –
Po oda juda raumenys standūs, it jūra banguoja,
Sapnuose mane maigo jo rankos plaukuotos ir kojos.
Ar tie dainiai – mąstau – ne per daug apie meilę prirašė,
Jei aistra valdo mus, o jėga sutikimo neprašo.
Pats gyvenimas kaltas dėl to, bet kalti ir poetai –
Suvilioja jie sielas, paskui po purvyną išmėto.
Graudžiai lyja už lango, o tie vaidiniai neatlyžta.
Ak, pribėgo vonia, laikas stichijon savo sugrįžti.

1986–2003

III

Pražydo kietis
darže, kol galvojau
apie poeziją.

Copyright ©

Prieinu arčiau prie jo, jaukiai gulinčio
jūros pakrantėje: romios akys,
kojos pariestos po galingu liemeniu,
trumpas auksinis plaukas, aplink ragus
švelnūs, papurę karčiukai it vilnų kuodelis
taip ir gundo panerti į juos pirštus, priglusti
prie kvepiančio kūno, pajusti jo jėgą ir šilumą.
Užsimiršusi glostau jo sprandą, pirštais lyčiu
klostuotą odą. Jis tingiai pakelia galvą, pažvelgia
man į akis taip švelniai, jog aš neiškentusi
apžergiu plačią jo nugarą, standūs plaukeliai
kutena šlaunis ir šakumą, skverbias pro lūpas,
verčia muistytis ir...
Staiga jis pašoka ir puola į jūrą, balti purslai
tykšta nuo jo krūtinės ant pariestų mano kojų,
siaubas ir geismas užgniaužia gerklę...
Pagaliau jis išlipa į saulėtą Kretos pakrantę,
aš be jėgų nuslystu ant švelnios žolės ir, o siaube!
Jis klaupiasi virš manęs atsargiai
ant visų keturių, ir staiga pajuntu, kaip karštas,
standus ir slidus jo daiktas skverbiasi į mane
švelniai ir atkakliai, kopijuodamas ritualą,
kurį gyviesiems yra paskyrusi Gaja,
ir kaip mano džiugios įsčios jau skaito, vokia, dėlioja
skystą pavidalą jo...

* * *

Dedalas baigia darbą, alsiai šnopuoja naktis,
rūmų koridoriais vaikšto duslūs atodūsiai: Pasifaje...
Mano krūtinė – it jūra kilnojama jų...
Baigia medį aptraukti oda, žvilga auksinis plaukas,
naują kaukę nekantriai lyčiu, mano geismas
skubina plušantį meistrą.
Menas – tai imitacija, kopija veiksmo dievų.
Minai, kokiais geismais užnuodyti tavo syvai?
Pro dureles lendu, guluos ant minkštų pagalvėlių,
jautis jau muistos arenoj. *Quod licet?..* ©?
Kokį dabar pavidalą, kokią žinią
nuskaitys mano godžios įsčios
ir ką subrandins mažyčiam darnos pasauliui?

* * *

Išaudžiau Europę ant jaučio nugaros,
Danają, geriančią lietų tarytum išdžiūvusi žemė,
Ledą, po gulbinu alpstančią,
kaip Paladė išmokiusi buvo,
tik už ją kiek ploniau suverpusi siūlą,
tampriau įrietusi metmenis,
mitriau varinėdama šeivą.
Mano sultingi aistros paveikslai pranoko
jos nuobodų areopagą su senių sausais balsais.
Mano vaizduotė pakėlė mane nuo žemės,
bet ne dangun lig dievų, nuobodžiaujančių sostuose,
iki autoportretų visoj didybėj nekrito.
Tai regėjo visi.

Ir ji pasakė tada: būk voras,
bjaurus padaras su aštuoniom galūnėm vaizduotės jūroj,
kabantis tarp dangaus ir žemės.
Ir dabar mano audeklas –
tiktai keistas psichės pavidalas, tinklas
tavo mintims, skaitytojau.

2001 03-09

Paprastas kilimas

Kastalijos vandeniu veidą nusiprausiau,
idant Jo akis į mane pažvelgtų netrikdoma,
ir kopti pradėjau stačiu Parnaso šlaitu.

Neturėjau rankose statulėlės, lūpose – klausimo.
Mane pasitiko griuvėsiai. Vėjas laisvai
vaikščiojo tarp kolonų.
Nesimatė slaptųjų menių.

Paraudo oda, bet už jos
niekas tamsos netrikdė.

Paprastas dulkių kilimas,
dulkėti batai.

2001 03

Asmeninis karnavalas

I rhyme
To see myself, to set the darkness echoing.
SEAMUS HEANEY

Dabar karnavalų metas, nors kaip daugelis
Aš su savo kauke visada suaugęs.
Būnu tai šis, tai tas arba nei šis, nei tas.
Kartais per uoliai bandau dirstelėti po ja,
Kartais įsijaučiu – o kaip pagaliau kitaip?
Ir šiek tiek niekada neįsijaučiu niekaip.
Nes įsivaizduoti save be kaukės panūdęs,
Tuojau prisimenu mūsų bičiulį Tedą,
Kuris į tvenkinį žvelgdamas duomenų stokojo
Literatūrinių atpažint išvystam dvikojui.
Visko, regis, pakaktų – Narcizas, vanduo,
Tik atspindys jame – nei vienas, nei du.
Ir jokių asociacijų ar prielaidų tarti –
Gražus, negražus, ar kitaip įvertinti.
Todėl ir knieti jį pavadinti keistu vardu
Ir tokį palikti be jokių nuorodų.
Jei kam atrodo, jog aš apsimetinėju,
Tegu pabando kaukės neužsidėjęs
Į veidrodį visiškoje tamsoje pažvelgti.
Sakot – žinos, jog tai jis, ir neverta vargti?
Žinos, jei nejus, kaip laiku srūva veidas,
Kadaise norėjęs tamsą prakalbinti aidu.

2002 01

Skalbėjas

Svetimus plaunu žodžius savo jausmų upokšny
tartum finansų sraute – neteisėtai uždirbtus pinigus,
niekad nesu tas pats akmenims įbridusiems,
skystu savim lieku ir tampu kietuoju kitu.

Įdėmiai teku pro savo sutvertą pavidalą
ir ausį įtempęs klausausi, už ko vandens
skvernai dar kabinas ir dryksta, murmesį jaukų
kiek kitokios dermės garsu drumsdami.

Ir pats niekada nežinau, kada ir kodėl sustoju,
kuo pateisinu savo netobulo darbo baigtį,
kodėl staiga užveriu kriauklę ir išstumiu
ją į krantą, kur dūla mano paties fosilijos.

2002 04

Užkluptas

Lyg aitvaras, trūkus virvelei,
tavo šypsena supas ir krinta
į mane, apsigaubusį saugiai
išankstinio žinojimo kevalu,
tavo šypsena sminga it sakalas

ir suplėšo širšyno gaubtą.
Ir laisvai ima vaikščioti vėjas
iš vienos tikrovės į kitą,
ir abi išsižiojusios laukia
pro naująsias angas man prabilti.

Ir tebeinant gatve, tebeglostant
moters plaukus, tebegeriant kavą, širšės
skubiai užlopo spragas, kalcis ledu užtraukia
akivarą ir sutramdo, palaidoja vėją protinguose
vėdinimo vamzdžiuose.

2002 06

Daržas

Ši žemė rausta daug kartų – kastuvas
staigmenų neatvers. It lėkšta knyga,
suskaityta iš nuobodulio, laukiant kažko
„gyvenimuos“ mūsų įvykstant staiga.

Patirta per daugelį rudenų, ką gali
ji išauginti, ko ne: neblogai
joje dera braškės ir pupos,
o štai morkos ir bulvės – nekaip.

Rydamas braškę kartais prisimenu gundymus
(jaunais pavasariais plerpdavo čia kurkliai,
šlykštūs jie man), bet nukrypimus tuos atmetu.
Juodžemis plonas, smėlis čia taip negiliai.

2001 11

Kambarys

Žvilgsnio nučiupinėti daiktai, tarytum
prakaito plėvele apsitraukę, net vaivorykštė
krištolo obuoly, net vaizdai paveiksluose,
knygos, net pušys už lango, vėjo
išstumiamos iš savo kontūrų. Dievas
nėra toks dosnus ir žaismingas – ne visus
prašmatniais pavidalais gundo.
Bailiųjų sielas jis kambariais paverčia.
Net saulė į juos įspįsta perkeista
vos matomos stiklo apgaulės. Niekas
kieto jų suvokimo nebeišstums iš kontūro,
jis dūžta it lango stiklas
į tūkstantį jonvabalių
ir nebeatgimsta vaizdiniu.

2001 11

Poetiška ruletė

Tik būgnelis su tūkstančiu kulkų
lizdų, tik vamzdis nutaikytas
į blankoką atspindį.

Kulka viena, ir atvaizdas veidrody
vienas. Ir jeigu šūvis nuaidi,
tarp tavęs ir atvaizdo įsiterpia
stikle tiktai teksto mandala.

2001 05

Dekoracijos

Pavidalai, į kuriuos bandžiau uždaryti
savo skurdžias dienas,
dulka palėpėje sustatyti, rūsy.
Ten neverda gyvenimas,
nesklinda gaminamo valgio kvapas,
nevaitoja laimingos moterys,
neverkia vaikai, ten tylu.
Vis daugiau jų kaupiasi.
Kartais koks žvilgsnis užklysta,
ir jeigu jo šeimininko dramai tinka kokia dekoracija,
dulkės džiaugsmingai pakyla nuo jos
susikaupdamos į personažą.

2001 01

Mnemosine,

Štai tas atvaizdas, veidas, kurį anąsyk
ji pasirinko pavidalu, tamsžalė sietuva,
ribanti, virpanti, kintanti. Kartais
sielos susipina taip, kad kūnai nė neįstengtų,
ir slapčiomis prisisiekia, mums
nė nežinant (paliudija užmarštis),
prigimdo keistų pamėklių, priregistruoja sapnų
(kentėdamos ar nuobodžiaudamos?),
grimuojasi veidus, rengia tikrovėm svajas,
kol sudūžta lyg taurės šampano
į svetimo sapno sieną.

Ir tavo dukros tą visą atsitiktinai
pasirinktą, prisimatuotą miglotą vaizdiją
kelia juk ne iš pasaulio
šviesos, o iš užmaršties, nežinojimo.

2000 03

Atgal

In memoriam Jurgiui Kunčinui

Pasuk tą filmą atgal, Fredi, per toli
nuvažiavai, pabaiga ekrane sumirgėjo,
pasuk atgal arba dar vieną dalį dėk –
nepanašu, kad viską spėjai parodyti.

Filmą, Fredi, pasuk atgal, ir daugiau
nebandysiu nagu krapštyti tavo ekrano,
netraukysiu juostos, akim ganysiu naivias
jame žaidžiančias šviešeles, kvatosiu.

Gyvensiu kitaip dabar, Fredi, tiktai pasuk
atgal tą prakeiktą filmą, neplaukiosiu
požemio upėmis ir nesiknaisiosiu žmonėse,
nesidvejinsiu, niekam nieko nepasakosiu.

O jei vėl išvysiu, ką man per anksti
parodei, tada patikėsiu, kad šitas žodis
tavo ir kad šioj salėj jau mes abu,
projektorius tuščias, ir nebėra ko pasukti.

2003 06

Eros

Ką išdarinėja kalba su skaisčiais daiktais!
Kas pirmesnis – daiktas ar vardas, lytis ar idėja?
Nežinai, bet ne tu – būk ramus – atlikai šiuos
tvirkinamuosius veiksmus. Ne tu,
žmogau, pasukai tą ratelį.
Radai pasaulį įkalbintą
baudžiamojon atsakomybėn. Atspindį
erotizuoja kalba, kurią viso labo išmokai:
stalas, kėdė, pieštukas, popierius,
raidė, kopūstas, morka, dilgėlė, mėnulis,
(ar tai po nuopuolio, ar po įvardijimo?)
saulė, žemė, dangus, drugelis, plaštakė,
(ar nuopuolis po tik, ar dėl įvardijimo?)
kuoka, strėlė, dubuo, žuvis, liežuvis...
Kas lytį jų lėmė? Pavidalas? Socelgesys? Nežinia.
Jie patys dabar atsinaujina, dauginasi, naudojasi
mumis nelyginant organais, mūsų lūpomis
tariasi.

2001 11

Į kitus kelius

Į kitus kelius kreipsiu pėdas.
Miestas nakčia, užsklęstos durys,
Kur tik tiesiu ranką, atsiremiu
Į mūro sieną ar medžio pertvarą.
Kanalai tirštu dumblu užakę,
Uoliena kieta užgriuvę tuneliai,
Liko keli trumpi maršrutai,
Kuriais pagyvenus Iridė vaikšto.

2001 03

Išėdos

Baigias puota, išsivaikšto
šios žemės svečiai,
lieka maisto – ne išėdos tai –
lieka maisto apsčiai,

lieka vyno raudono ir balto
pustuščiuos buteliuos,
lieka pėdsakai lūpų ant taurių,
servetėlių ir ant odos,

lieka vienas kitas plaukelis
ant kėdės atkaltės
ir poetas su savo mūzos
pudros pėdsaku ant peties.

Sėda valgyti, vyno
įsipila – jis neturėjo kada,
jis svaigo ulbėjimu savo,
kai svaigti derėjo puota.

Dabar pasisotins tuo,
ko nesuvartojo kiti –
keptas paršelis, mišrainės,
moterų kiautai tušti,

kuriuos vėl vaizduotė pildo
ir stingdo literatūra.
Tikrovė sugūra į tekstą.
Dar nebuvo ir jau nebėra.

2003 03

Fotografija

Ribančiam ežero veidrody
debesys ir lelija
savo šviesa taip nuskaidrino
nuotraukos plynę, kad ją

akys regėdamos sugeria
gelmę vandens ir dangaus,
veidrodis virsta į sūkurį.
Ko gi bereikia daugiau?

2001 08

dievas@eternity.com

amforа vyno ši turi
šneką užmegzti tad žiūri
į ją dvi blizgančios akys
bet nieko anam neatsakius
žiūrikas į užmarštį krenta
banga jį išplauna į krantą

2002 02

Daiktų transcendavimo priemonė

Todėl, Šariputra, tuštumoje nėra nei formų, nei jutimų, nei suvokimo, nei intelekto, nei sąmonės...
Pradžniaparamita Hridaja sutra

Štai grūstuvėlis, daiktų
atimantis pavidalus, parankus
žengiančiam išmintingųjų menėn
pro užpakalines duris.

Jis viską sugrūda į miltus
ar buzą, jei viskas tas turi drėgmės,
ir tu gali peržengti daug dalykų,
su kuriais galynėjasi visas gudročių būrys.

Užuot klausinėjęs ar atmena *toto*
pars, miltelius ant saujos papilk
ir vėjui parodyk, arba buzelę – upei,
į kurią, sakoma, nebeįbrisi vėl.

Kuoka ir piesta (auginantis augalus
suaugalėja) – abu moteriškosios lyties.
Veiksmažodis „kuokti“ įgavo kitokią prasmę,
o „piesti“ nebėr, tik „pisti“, ir nesistebėk,

jog sangrąžinė jo forma išreiškia veiksmą,
artimą meditacijai ir pabrėžia lyčių
lygybę, kaip moko tantra, iš lėto veža
į tuštumos amžinybę gana maloniu vežimu.

Tačiau yra dar vienas būdas daiktus
transcenduoti: viską daryk paprastai,
kaip augalui dera – su vėju siųsk kuokeles
piestelėn ir peržengsi taip

sąmonę savo, kuri visa tai atspindi
(ko pagaliau gal iš tiesų nėra),
kita, kuri gal bus vientisesnė,
ne tokia abejojanti ir uždara.

2002 06

IV

Tiktai sausame
medyje saugiai tupi
rudens pelėda.

Campo dei Fiori

A Bruno
IL SECOLO DA LVI DIVINATO
QVI DOVE IL ROGO ARSE

Ankstyvą rugsėjo popietę
pažvelgiau pro langą į Campo dei Fiori –
prekybos įkarštis blėso, gėlės pavargo šypsotis,
po vaisių švelniom odelėm plėtėsi tamsios dėmės,
šiltas vėjelis nešiojo plono plastiko skiautes
it plėnis, aikštės vidury pakylėtas nuo žemės
stovėjo pajuodęs bronzinis vyras ilgu apsiaustu
su gobtuvu. Tai buvo Giordano Bruno, jo akyse
tamsavo į varį sustingusios laužo liepsnos,
prarijusios jį čia lygiai prieš keturis šimtmečius
vardan teisingo žinojimo.

Kurį, kaip rodo mūsų stebėjimų duomenys,
atminties išnešiotą atgimdo sielos matrica
ir droviai parodo Dievo atspindžiui savo gelmėj,
ir suvokimas pliūpteli griaudamas proto pertvaras
kaip liepsnos upė, tekanti į abi puses.
Ir sustoja judėjimas, susigniaužia siela
it apvaisintos įsčios, ir... *Mes dėkojame viešpačiui,*
kad nesam tokie akli, neteigiame ir neteisiame,
ir žinokit – ugnis mūsų širdžių kaitresnė
už visas šio pasaulio liepsnas. Tylūs gėlių laukai
vilnija mums po kojom, piestelės laukia kuokelių,

jų suvokimai maži, bet kvapnūs ir tvarūs,
juos bitės nešioja ir vėjai it plėnis. Sukepusios gervuogės,
vystančios turgaus gėlės, vylingi mirties atodūsiai
klaidžiuos pažinimo keliuos.

2000 11

Petaludes*

Tingus upokšnis stačiu šlaitu, tvenkinėliai, kriokliukai.
Bet nimfos čia nebesiprausia, nors ką tik,
atrodo, pasislėpė, dingo tankmėj,
kaip ir tūkstančiai deivės naktinių plaštakių,
lindinčių drevėse, po lapais, uolų plyšiuos
(nugarėlės – eglutėm, o pasparnės rausvos).
Ir šimtai besparnių, blykstėmis ir plojimais
keliančių savo seses į orą
virš Febo salos, išaugusios iš vandens
(dievo ugninga sėkla suvirino žvyrą ir kiaukutus),
tuntai margų šmirinėjančių, naršančių –
visų nugarėlės skirtingos ir pasparnės.

Sielos mūsų išskris, sakau,
lygiai taip pat apakdamos
nuo anapusinės šviesos ir blaškysis it nimfos,
nerasdamos savo pasaulio, tarsi *petaludes,*
nežinančios, kur nutūpti, kur suglausti sparnus.

2000 12

* *Petaludes – graikiškai „peteliškės", ūksmingas slėnis Rodo saloje, kuriame gyvena daugybė naktinių peteliškių.*

Kelionė pavasarį

Apelsinai, citrinos,
bumbsinčios į rusvą dirvožemį,
migdolų žiedai, kiparisai,
toliau žydra žydra Korinto įlanka
ir akmenys, uolos,
ir kalba, besikalanti vešlia žole
visur: neperženk savo ribų, neperženk
mirtingojo kojai per aukšto slenksčio.
Atūžia banga – Korintas, paskui Eleusinas.
Korė grįžta ramiai į saulės užlietus slėnius,
vaisiams sunkiems pabeldus į jos duris.
Su atoslūgiu
Gnosis palieka painius Psichės uostus.
Neperženk.

2001 03

Egėjo vynas

Grindiniu, asfaltuotu taku,
paskui pakrantės žvirgždu iki pirmojo molo,
ir juo – gilyn į jūrą.
Temo, dulkė lietus, prisiminimai
ėmė rangytis iš atminties tamsos.
Laikas pasukti atgal?

Nekenčiamai tvarkai atkišę įkvėptą chaosą
svaigom nuo vyno ir savo kietos tiesos.
Dabar nustebę žvalgomės, klausom, lytim pavidalus,
kuriuos tartum siūlo suteikti mąstymui, kalbai.
Jie buvo jauni,
apsvaiginti aistros ir pergalės,
pamiršo pakeisti burę.
Čia Baltijos jūra, prie jos gyvenantys žmonės
kalba skirtingom kalbom, bet jų papročiai panašūs.
Simpoziumuos vynas Viduržemio,
vynas Egėjo. Jis šoka į vandenis
nuo iškyšulio uolos. O mums teks pradėti blaivų
gyvenimą kasdienybėje.

2001 03

Garbė ir teisė

Garbė – klajokliui. Ji nieko
nesveria. Ji kaip drugelis skustuvo sparnais
ant peties. Ji mantos neapsunkina net
pavertus jo asmenį akmeniu, prislegiančiu mintis
įsitikinimais. Ji visada kartu –
nervų gijose, santykių vaizdiniuos.
Ji kartais svarbiau už gyvybę.

Teisė – sėsliajam. Ji saugo
jo turtą ir asmenį, kartais gerokai priplėkusią
gyvybinę erdvę, išdidų klajoklį sutinka
kalaviju ir svarstyklėmis, sveria
kodeksais, popieriais, liudininkais,
kurių akyse garbė jau seniai nešvyti.
Nes turtas sunkus kaip gyvenimas.
Jis kartais svarbiau už gyvybę.

Būna – sėslieji mėgina teise
apginti garbę. Kaip apgailėtina.

2001 06

Magai

Per gilų sniegą, sustirę, vedami nerastų žvaigždžių
nuo konteinerio iki konteinerio, nešini plastikiniais
maišais su antrinėm žaliavom
tarsi įsčiom, atgimdančiom daiktus,
vartojantys viską, kas padeda išsiveržti
iš pasaulio, kas konvertuojama
į ekstazės akimirkas. Kūnai it nuvaryti mulai.
Kur juos veja šis mums nesuprantamas nerimas?
Gal jie žino kažką daugiau, kasnakt stebėdami šaltą
dangų virš savo galvų, kad nestato namų, nesikuria,
veido prakaitu duonos nepelno?

Tiesiai po šiaurine
žvaigžde, viename konteineryje
miesto pakraštyje jie surado negyvą kūdikį
plastikiniam maiše. Nedovanojo nieko jam
ir nelaidojo, nenorėdami
turėt reikalų su policija, jie,
žmonės kitų papročių, iš kito krašto.
Leido toliau jam ramiai kentėti už mūsų nuodėmes,
nepalaidotam, neapraudotam, negalinčiam prisikelti.
Kentėti iš karto, be žodžių, stebuklų, pamokymų,
nes viskas jau pasakyta, visi pamokyti,
lieka veikti. Jaunasis
Januso veidas plastikiniam maiše.
Gal jie žino kažką daugiau?
Gal jie laukia ko nors įvykstant?

2002 01 03

Makroekonomika

Į Lietuvos rinką kasmet importuojama
apie 1000 tonų odekolono „Trojnoj“ ir maždaug
tiek pat kitokių rūšių, įskaitant losjonus,
kurių stiprumas siekia 80 %. Tarkime –
10 % šio kiekio naudojama pagal paskirtį,
o likusį tam tikra kepenų masė perdirba
į piktąją vargšų dvasią, statistikos vadinamą
grynuoju spiritu, tenkančiu Lietuvos gyventojui.
Jei vidutinis minėtų produktų stiprumas 60 %,
Tai dvasios (spirito) kiekis būtų 1080 tonų. Kaip rodo
duomenys, perdirbimo procese dalyvauja
apie 1 % gyventojų, t.y. 35 000 (pagal jų surašymą),
kurių bendra kepenų masė 52 tonos. Tuomet išeitų,
kad 52 tonos kepenų perdirba 1800 tonų produkto per metus,
iš kurių kraujui tektų 1080 grynosios (spirito) dvasios,
o šiaip organizmams – apie 15 tonų šlako,
kuriuo kasmet pasunkėja bendra kepenų masė.

Įspūdingi skaičiai, tvirta ūkio šaka,
dirbanti be subsidijų
neapčiuopiamai bėgančiam laikui.

1998 06

Piromanai

Jų sielų senų gelmėse dega neįžengtos girios,
apgulties neatlaikę miestai ir nusiaubti kaimai,
dega lėta, atkaklia ugnim, nerasdami tikrovės,
kuria galėtų ūmai stoti prieš jų akis. Ir štai –

paprasčiausia ugnis, *ignis vulgaris,* pliūpteli
tarsi poezijos srautas, pralaužiantis užtvaras,
tarsi spektaklis iš rūmų balkono žvelgiančiam
į jau seniai suvaiduoklėjusį miestą, ir dvi

ugnys susipina it kaducėjus, katarsis
nelyginant lavos upė nuvinguriuoja šlaitu
link sielos senos, kuri pabudusi krūpteli
ir pamažu susivokia, bet būna vėlu.

2002 04

Virtuvinis liftas

Kregždė dunktelėjo į lango stiklą.
Kultūra – tai toks pat išgyvenimo menas,
kaip ir visi kiti. Žinoma, kartais apaugantis
visokiom keistenybėm nelyginant tilto polius
dumbliais. Tad reikia nepainioti jų, nelaikyti
dumblių polium, iliuzijų...
Bet mane pažįsta visi – esu virtuvinis liftas,
kuriuo paduodamas maistas į restorano aukštus.
Sriubos, kiaulienos dešrelės su raugintais kopūstais
dažniausiai kyla į pirmą, kava, pyragaičiai – į antrą,
į barą trečiam alkoholis iš sandėlio, o kažkieno galva –
kas užsakė tą galvą? kokią galvą –
Holoferno ar Jono Krikštytojo? – ką?! turit abi?
turim vieną, galva kaip galva, dabar jau nepasakysi –
kepant plaukai nusvilo ir apskrudo oda;
išsiaiškinkit, kas užsakė – Salomėja ar Judita,
ir žinosim kieno. Kultūra nepadėjo galvai
išgyventi, tačiau išgyveno tauta,
vienu atveju – kūnas ir kraujas, kitu – tikėjimas, tai
gal ir – dvasia? Kultūra nėra individų reikalas.
Tik saugūs dumbliai manos esą svarbesni už polių.
Man tai vis tiek – aš bet ką pakelsiu bet kur.
Virėjams reikia įtikti, o dumbliams lengviau ta prasme –
jie niekam nerūpi, išskyrus pačius save.

Kregždė dunktelėjo į mano durelių stiklą,
į mano kultūros atitvarą.

2004 06

Gruodis

Kentauro kanopoms beldžiant į gruodžio kaukolę,
gyvybė pabunda po tvirta gruodo pluta
ir verčias ant kito šono, toliau sapnuodama
mus, besikuičiančius savo šiltuos urveliuos,
ir žinią mums siunčia per savo šauklius –
alkanas kates ir varnas virš sąvartyno:
Saulė jau rengiasi kilti iš nakties vandenyno.

2001 12

Kronas

Žvelk, kaip tas raudonžandis kūdikis
siurbias į tvinkstančias Saulės krūtis,
ir krykščia atgimęs, ir vaiposi
iš tų visų kokakolinių santaklausų,
veltiniuotų Kalėdų senių su išverstais avikailiais
ir pakulinėm barzdom, skaičiuotojų, mintytojų
bei mitintojų, kaip Dionysius Exiguus ir Jonas I,
tų visų fejerverkų, girliandų, petardų, kamščių,
kuriais bandom nušauti bedugnį liūdesį savo.

2001 03

Mes

Mes klajojame po savaną,
mūsų ietys be darbo styro,
žolių stagarai susmegę.

Žvėrys pirmi mus pamato,
mintam driežais ir gyvatėm,
siurbiam syvus iš baobabų.

Saulė kuris jau mėnuo
laiko užgrobusi žemę,
liežia nuo jos mūsų maistą.

Mūs galybė iš senojo vado,
kurį išsikepę suvalgėm,
mūsų naujas vadas bebaimis.

Mes nudobiame antilopę,
mes užpuolame kitą gentį,
jauniklių mėsa skanesnė.

Mūs gyvybės erdvė – ne žemė,
mūs gyvybės erdvė – gyvybė,
visa, kas tinka maistui.

Nekariaujame mes, tik mintam,
papročių mūs kiti nežino,
vado kūno nėra ragavę.

Kai mes kepam ant laužo kitą,
kai delnai muša būgno odą,
o pėdos – išdžiūvusią žemę,

kai iš gerklių mūs plūsta
plėšrūs garsai ir žodžiai,
pati sausra įsiklauso.

Mus tėvai to išmokė,
nes jie mumyse gyvena,
marabu su jų dvasiom sutaiko.

Mes klajojame po savaną,
nekariaujame mes, tik mintam,
mūs gyvybės erdvė – gyvybė,

visa, kas tinka maistui.

2003 03

Tikslūs laikai

Gimtadienio proga gavau
laikrodį, rodantį tikslų
laiką, nes valdo jį tas,
kas žino laikus tobulai.

Tiktai įdėk baterijas,
visa kita – ne tavo
reikalas. Kaip jis bendrauja
su žinančiu, aš nežinau.

Mes ne tokie, mums Viešpats
suteikė laisvą valią
atrodyti jį teisingai,
atrodyti savimi.

Deja, dažniausiai save,
tesugebame atrodyti,
kol pasibaigia baterijos.
Regis, jų darbo trukmė

priklauso nuo pralaidumo
siunčiamos tikrojo laiko
substancijos – tai ne skaičiai,
aš net nežinau, kas tai.

2002 06

Dedant Ragučio akmenį*

Atveda jautį su priešpilniu ir delčia,
Vienas jo ragas sidabro, kitas aukso,
Gaudžia ragai ant Vilniaus, žvilgančiuosna raguosna
Pila geltoną, miežinį pirmąjį alų.

Sostas Ragučio tarp priešpilnio ir delčios,
Kantriai rūgo alus, nešiojo apynį miežį,
Idant pasiektų sielas, idant vėles
Šauktų prie ilgo, turtingo gyvųjų stalo.

Čia šventykla Ragučio, čia Saulelės liepsna
Tirpsta delčios vandeny ir sėklose užsidaro,
Perteklius, štai, nusilieja, ir įsčios apsunksta staiga,
Suveši skreitas Žemynos, sužvilga gyvulio plaukas.

Liek, žyny, alų ant šių žarijų – tegu
Garas pakils į dangų ir pasotins jo kūnus,
Mesk į ugnį ragus – tegu vaisingas lietus
Pilasi žemėn ir su šiluma susilieja.

Tegu jungiasi visa, ištirpsta kits kitame –
Grūdą sprogdinančio daigo liežuvy gležnajam,
Pervertam žaibo kiaušiny, nugrimzdusiam gelmėsna,
Sieloj žmogaus pražydintoj ir vėlėje pasotintoj.

* *Eilėraštis parašytas pagal užsakymą Ragučio aukakmenio Vilniuje, Pilies gatvėje, dėjimo apeigoms per 1994 metų lygiadienį.*

Akmenį dedam Ragučio tarp mėnulio ragų,
Aukso delčia kairėje, o dešinėj sidabrinis
Priešpilnis – teka auksinis alus jo ragu,
Kyla gyvybės drėgmė į spinduliuojančią dieną.

Einam ratu pro delčią į jaunatį, į naktyje
Skendinčius daiktus, į naktį daiktuos nuskendusią,
Einam su priešpilniu link pilnaties, kurioje
Spindi Ragučio alus nelyginant aukakmeny.

Akmenį dedam Ragučio dvylo jaučio kaktoj –
Tegu jo dubeny vanduo ir ugnis susimaišo,
Naują gyvybę tepradeda kūnuose ir mintyse,
Tegu pasaulyje mūsų darna viešpatauja!

1994 09

Velykinis sąmyšis

Mūsų kiaušinių nevogs nešvarios rankos.
Mūsų kiaušinių nekirs plėšrūnų snapai.
Mūsų kiaušinių neuostys dvokiantys snukiai.

Mes kiaušinių nedėsim į jūsų lėkštes.
Mes kiaušinių nedėsim į žemės pražiotą burną.
Mes kiaušinių nedėsim į transmutacijos kapą.

Mūsų kiaušiniai neišmarginti raštais.
Mūsų kiaušiniai slepia savy pažinimą.
Mūsų kiaušiniai tobuli kaip pasaulis.

Mes išaugom iš žemės, išsiritome iš kiaušinių.
Iš kiaušinio giliai po žeme
kiaušinį pervėrus žaibui.
Mus rado kopūstų lysvėse.
Kopūstų su mandragoros
šaknim. Tas pirmgimis – mandragora,
kopūstgalvis, begalę kartų
imituojantis savo sąmonę,
save ėdantis ir save gimdantis.
Tą pirmgimį, štai, ir aukojame
alkaniems kaip ir mes dievams.

Velykos, 2001 04 16

Pascha

Man pasakojo mama, kaip antrą dieną Velykų
kartą mažą mane vedėsi į mokyklą,
nes neturėjo kur dėti, ėjau atsilikęs iš paskos,
viską aplink tyrinėdamas. Mūsų gatvė

buvo lyg ir tuščia, bet kai ji atsigrįžo, išvydo
mano delnuos po margutį, tada juos dažyti
draudė valdžia, dar Stalinas nepastipęs
buvo, kaip sakė tėvas. Ji išsigando: gal tyčia

man juos į rankas kas nors klastingai įbruko,
ir anoniminis skundas partkomą pasieks netrukus,
o gal šiaip žmogus, tenorįs direktorei per jos sūnų
parodyti, kad Velykos širdžių rūsiuose tebetūno.

O gal, – galvoju, – išties koks vyriškas dievas, praėjęs
čia naktį ir nepaaukotus pirmgimius pasiėmęs
iš tų, kurių durų staktos nebuvo krauju žymėtos,
taip pavargęs nuo žudymo ir persisotinęs, jog vietoj

to, kad brūkštelėtų peiliu per kaklą (buvau taipogi
pirmgimis, nors jau lauke, už durų, ir kraujo jokio
man ant kaktos nei rankų, tik vandenėlis krikšto),
teikėsi savo kiaušinių atspindžius du palikti.

O kadangi tai – dievas, tie atspindžiai apčiuopiami,
o kad jau taip, tai dievą garbinanti bendruomenė
jo kasmetinį perėjimą drąsiai galėjo naudoti
tikslų siekdama politinių, jo vedama kovoti.

Žinoma, tai terorizmo ideologija klasikinė,
kuri pasauly, ne tik Egipte ar Palestinoje,
kilniais tikslais kas dieną teisina priemones.
Teigti dabar negaliu, kad margučiai anie mane

iš vergijos išlaisvino, nes kai tapau komjaunuolis,
dieną buvau nepastebimas, o naktį vėliavas uoliai
plėšiau per jų šventes, pamirštas nukabinti,
miestu su gauja panašių į save praslinkdamas.

Jas manyje tas pats neapykantos vėjas plaikstė.
Tai vergija taip pat, suprantama, bet atėjo laikas,
kai viską ėmiau mėginti suvokti ir sverti.
Ir iš kruvinų dievų tikėjimų atsivertęs

į netikėjimą taikų, švenčiu sau Velykų rytą.
Nors dažyti margučių neįpratau, tik daužyti.

Velykos, 2003 04 20

Niekas

Ne visi mano poelgiai etiški,
pritinkantys kultūringam žmogui.

Akį kam nors išdurti kuolu tikriausiai nedera
tam, kurio švarko kišenėj fantazija,
o atlape – rožė.

Keliauti avino papilvėje pro siaurą angą
netinka žmogui su smokingu,
Vakarų kultūros adeptui,
mėgstančiam gerą vyną ir sūrį.

O vis dėlto taip nutiko. Ir slegia sąžinę?
Ne. Kitaip mus būtų suvalgę,
mus, kurie taip mylėjom save,
kol pasimetėm, žengtelėjom atgal,
atsitraukėm, idant akys aprėptų
didesnį plotą.

Ir tai, ką išvydome, buvo žiaurumas ir melas
prieš švelnumą ir tiesą,
trubadūrų kanconos (norėčiau
kalbėti apie poeziją) prieš vis dėlto ji sukasi.

Tai buvo, atrodo, sąžiningesnis vaizdas,
tas, regimas atsitraukus, nors žengtelėta atgal
nuo savęs, įmantrumo kryptim. Ir link hedonizmo?
Link spektaklio, kuriam dalyvaujame patys,
žiūrovo? Link konfliktų derančių dramoms?

Po to visus pamatuotai politiškai išžudyti
už tai, kad kėsinosi į nuosavybę, ar dera
kultūringam žiūrovui?
Gyvenančiam kartą – gyvenančius kartą?
Svaigiai žengtelėjus pirmyn į save,
iš įsiūčio kandžiojant skydą,
mylint artimą savo, ne svetimą,
šventoje ekstazėje?

Ne visad pasielgiu etiškai.
Mano vardas taipogi – Niekas.

2003 08

V

Blėsta šviesa –
reikia suspėt aprašyti
vasario lietų.

Santarvės vaisius

Tąsyk, galbūt pavasarį, sodams žydint, jų vaisiams
vaizduotėse nokstant ir trinantis standžiomis žievelėmis,
žvilgsniams ganant purius, kažką žadančius debesis,
jos prisiartino. Sielą laikiau delne
dangiško vaisiaus pavidalo,
jų vyzdžiuose atsispindinčią obuolio holograma,
ir ištiesiau tai, kuri buvo pati ir žiedas, ir vaisius.
Ir ji priėmė dovaną, ir leido pašlovinti
dieviškumą savo, širdy sudeginus žavesio
kupinus atvaizdus ir prasibrovus pro asmenis,
ir ją pašlovinau, į žodžius sudėdamas
visus jausmus, kiek turėjau. Varžovės
kerinčiai nusišypsojo. Ir ji išlaisvino
mane, ir davė moterį, kokios troškau.

Ir nekilo karų, nes tai buvo tik mano siela,
viena iš daugelio, nelabai ką reiškianti,
bet susižavėjimo kupina ir tuščia savybių.

2000 11

Kitas pasimatymas

Krėsle ji sėdėjo lyg soste – nepakartojamo
stiliaus moteris: skvarbios, šiek tiek nuvargusios akys,
švytintis veidas po laiko vualio tinklu,
virš ilgo kaklo, krūtinės apnuogintos, rankų
smulkių nėrinių pirštinaitėm,
staigiais ir grakščiais judesiais rikiuojančių daiktus
tirštėjančioj prietemoj.
Ir aš (tai ne sapnas), mėginantis ją pabudinti,
užsukęs (ji sako – trumpam) pakeliui į rudenį.

Ne sapnas. O kas? Nežinau. Bet galiu sustabdyti
jos ranką pusiaukelėje tarp taurės ir šešėlių,
į mūsų neblėstančios meilės areną įeinančių,
kuriuos ji ketino valdovės mostu išvaikyti...

Dabar aš jų priešas, jie bando pakelti nuo žemės
mane, įsiūbavę aistras jų ištirpdžiusią bangą –
suvirpa liepsna, spalio sutemos plūsta pro langą –
ji brenda prieš srovę, kuri jau seniai mane neša.
Bet man jie nerūpi, šešėliai, man rūpi tik ta, kur tikrovę
pavertus scenovaizdžiu stengias
jame inkrustuoti vaidmenį,
kuris it uola skrostų drumstą gyvenimo vandenį.
Todėl įsirėžęs keliu ją į žodžių suvirpintą orą,
į daiktus ir valią juos judinti tirpdančią prieblandą,
į skurdžią, išdidžią, patogią viskuo abejojimo prabangą,
idant užsimiršti priverščiau glėby,
idant pradanginčiau
metus, pasimatymus mūsų atskyrusius ir prisisunkusius
jausmų svetimų, sāvo ilgesio, sielose krešančio liūdesiu.

Tačiau mano kojos beviltiškai smenga į sąvokų rūką,
o jos butaforinis krėslas taip stūkso tvirtai ant uolos,
jog mes prasilenkiame vėl, ir turiu pasiduoti,
nuleisti juokais, paslėpti po šypsena nuoskaudą,

girdint kaip laikas išbyra (ar tik pasimatymo šito?),
pulsų tiksėjimui slopstant mus semiančioj sutemoje.

2003 11

Vizualizacija

Na, kaip tau šis pavidalas, *animula,*
tos rusvai žalios akys, tamsūs plaukai, tos lūpos,
tas liaunas it šokanti nendrė liemuo?
Patinka? Kažkur matyta? Ar tik
nesimatavai šių drabužių kadaise, karštligiškai
ieškodama kuo apsirengti? Ar nesistaipei
jais išsipusčius prieš veidrodį? Nori dabar
apsivilkti, išeiti tarytum ant pakylos, pasirodyti
sau? Jau vėlu? Jauties lyg sena
moteris prie miesto vartų, ištuštėjusiom įsčiom,
praeities-ateities kupina atmintim,
kurioje nebešėlsta gamta, nebesiaučia syvai?
Sakai – tai tik vaizdas, šešėlis, pavidalas
be substancijos? Nebegali būti viena?
Sakai – tai gamta mus sulydo į kūnus,
apgauna vienovėm, sulieja į gyslomis
tekantį srautą, įsako gimdyti, dauginti atspindžius,
net kalbai suteikia gyvybės? Bet visgi norėtum
dar juo apsivilkti ir pasirodyti sau? Slapčia,
užsidarius vonioj ir paleidusi ošti vandenį,
idant jis nustelbtų visas dejones ir aikčiojimus?
O gal jau seniai esi apsirengusi juo, tik slepi
po vėliau prisirankiotais aksesuarais,
ir dabar, kai įdėmiai žvelgiu į tave,
suki į šalį akis, rausti, bandai paslėpti rankas
ir gniauži kažką delne?

2000 11

Raganių sodas

Varteliai apkibę melsvais raganių žiedais,
viliojančiais spurdančią širdį gilyn į tankmę.
Tereikia žengti pirmąjį žingsnį,
ir mūsų sielos vijokliais sužels sode,
ir virkščiom aistros nejučia susipins liežuviai.

Eime, tau parodysiu jo gilumoj pavėsinę,
kur prisiminimai liečias skaidriais paviršiais,
gal ten alsavimai mūsų išjudins kelis žodžius
stačiam troškimų šlaite, ir žemyn
jie riedėdami paskui save išsitrauks
gelmę tavo akių, lūpų liniją ir liaunumą liemens,
kuriais paskui vysis šilti svajotojų žvilgsniai,
jais rengs mylimąsias, grožėsis, it nuotakas puoš,
ir suvešės mūsų prarastas laikas kalbos dirvoje,
pavasariais keliančioj šitiek vaiduokliškų sodų.

Tyliai leidžiantis spalio vakarui, keliavau į nežinią.
Tarsi grįžčiau į ten, kur galbūt nebuvau, it vynu
tekėčiau pro lūpas vingiuotom raganių virkščiom,
ūksmingais takeliais it gimtojo miesto tuneliais,
saujoj gniauždamas požeminio traukinio bilietą.

2000 11

Mergelės akys

Pusiaukelės miške du ežerėliai,
sustingę, užpelkėję ir žaliais
beveik užakę maurais, tiktai vėlės
iš gretimų kapų nakčia jų gėlą
paviršių lyti ilgesio sparnais.

Staiga pasivaideno, jog išvydau
jaunuolio veidą, skendintį gelmėj,
kuris galbūt čia kažkada įkrito
savim grožėdamasis ir paklydęs
kitam pasauly markstos neramiai.

Bet priėjau arčiau – jose ribėjo
tiktai manasis tąsyk, mintinai
pažįstamas, jau sukt atgal norėjau,
bet veidas dingo lyg pagautas vėjo
drugys, kuriuo dalinas du sapnai.

Man darės neramu: bandžiau vaipytis
sukioti galvą, rodyt grimasas,
kol supratau: gelmė ši tamsialytė
prarijo ir mane: jau nebelydi
šešėlis kūno – tik manaus esąs.

Maišyti gelmę puoliau (aukso?) šaką
sugriebęs, kol iš jos rusva puta,
išvirtus į paviršių, man pasakė:
„Tave prarijo ne Mergelės akys,
o jų gelmė tavy pačiam juoda;

todėl maišyti dumblą neprotinga –
tiktai paviršiuos tvyro atspindžiai,
o kai kurie jų būna pavojingi,
nes tavo atvaizdu tiktai pridengia
pasaulį kitą lyg juodi vyzdžiai“.

Grįžau namo tarsi pardavęs sielą,
it plekšnė, perpjauta pusiau, reikšmės
staiga netekęs simbolis, puselė
savęs paties. Namo? Ribėjo kelias,
kaip man atrodė, žvelgiant iš gelmės.

2003 06

Paukštukas

Išsirito ji iš kiaušinio, kurį sudėjo
Leda, po to. Juodaplaukė, ilgu kaklu, pirmieji
nerangūs judesiai jau liudijo būsimą
grakštumą, skvarbiom paukščio akim ir lūpom,
iš lėto nokinusiom visų vaizduočių saldybę.

Ištekėjo už chuligano, kuris neįstengė
jauniklės patenkinti, todėl paskui niovėsi
su jos meilužiu (kiti sako, jų buvę ne vienas) devynetą
metų „dėl moters“ ar dėl įžeistos puikybės. Per juos
vienas gaujos narys pagarsėjo klajonėm,
prašmatnių moterų dulkinimu ir ištikimybe žmonai,
vienas dainius apako, paskui praregėjo vėl.
Jai teko pačiai manytis
(grįžtant pro senių balsus, achivų gašlias svajas),
perimti dalį vyro vaidmens (ji pati
tevaidindavo moteris savo staigiais judesiais),
kaip vaizduotasi tais laikais, kai tragedijose
vyrai atlikdavo moterų vaidmenis, žinoma,
jos gyvenime stengės vaidinti vyrus,
kur kas didesnius už save. Vieniems tai sekdavosi,
kitiems nelabai. Nes tik Pariui
deivė buvo suteikusi ypatingas
privilegijas. Bėgo metai, keitės ir seno herojai,
jai grumiantis su laiku.

Vėliau piemuo, su kuriuo vaikystėje žaisdavo,
ją vadindavo Paukštuku.

2002 07

Tekstas rėmeliuose

Kiek veidų tilptų į tavo veidą,
neperregimą, kiek žalsvų akių į žalsvas akis,
kiek lūpų į tavo retai prasiveriančias
lūpas, žavioji matrica? Tiek, kiek akių,
kiek sąmonių, atminčių pažvelgtų
į atvaizdą tavo? Dar truputėlį
vaizduotės, ir man nebereiks tų būdvardžių,
prieveiksmių, ir aš tavimi užgrobsiu
kiek panorėsiu nepakartojamų bruožų
tarsi mūrinių pilių ant stačių uolų.
Tegu kol kas užuot vaizdavęs (ar geidęs ko nors)
nuodėmiauju svajas draikydamas – jos
vis tiek sugrįš, susitrauks į atvaizdą tavo, į tekstą,
įrėmintą ant mano stalo,
žymintį tamsų žemyną, tave –
begalinių ekspansijų vėliavą.

2001 07

Palimpsestai

Angliniais pėdsakais eidamas paskui grakščius vedlius
(ar sielų čia degta, ar kita ko?), vaizdavaus pasaulį,
paskui skutau jų raides nuo skruostų rytais it barzdą,
išsimuilinęs savo tuštybės putom.
Bet raidės degė atmintyje it sienoj,
tąsydamos mano *stylos.* Apsėstas
ne savo minčių, suvokimų, įsivaizdavimų,
apsunkęs praeitimi ir jutimais, pinu
savo tekstą, stebėdamas melancholiškai,
kaip raidės čia pat akyse pakeičia pavidalus,
kaip reikšmės bendrėja ir svetimėja gerdamos
nutrintą, nuskustą ir nuplautą raizginį,
ir kaip prie jo prisitaiko vokianti sąmonė...

O tu, kurios akys spindi balta it apsnigtas laukas aistra,
ar tu – taip pat palimpsestas? Ar mano *stylos,* apsėstas
sukilusių syvų, rašo į atmintį naują, originalų tekstą,
ar tik tarp eilučių skrebena, užpildo lakūnas bei paraštes
ir savo paiku uolumu tepažadina
patirčių it šaknų tankų raizginį
po snieguotu akių lauku?

2001 07

Sultys

Ką išspausi iš vaisių, nunokusių saulėj, iš sielų,
prisirpusių mėnesienoje? Sultis tik,
sultis ir vaizdinius be pavidalų.
Suplyšusios plėvės ląstelių it balkšvos raidės,
lyg droviai užuominom išsakytos patirtys,
it blankūs žemėlapiai ant slepiamų paklodžių,
it muzika pamiršta, bet dar skambanti. Obuoliai
palėpėje pūva ir džiūsta, raukšlėjasi, traukiasi
kaip mūsų kūnai, mieloji, kaip mūsų veidai.
Jų sultys saldėja ir senka, galbūt nebe tuos
jutiklius paliečia, nutiškusios ant liežuvio. Nebe
tuos? Aklai, nežinodami daug ko, neįtardami
keičiamės jom, dalinamės, perduodame, kartais nujaučiam
kažką (turbūt niekada nepažinsime tų žmonių),
priimdami neaiškias žinias vienas iš kito lūpų
ir savo pačių gelmės. Be pavidalų. Senkančios
dienos, galybė įsivaizduotų
daiktų, regėtų, pusiau regėtų, jų sąveikos,
santykiai, meilės ryšiai lyg tuščios vaizduotės žarnos –
tik pildyk jas, tik aistringai sunk mylimųjų
syvus, maišyk su savo, ragaudamas pamirštą
ilgesį, nerimą, aistrą, tik žvelk, kaip rausta
vaizduotės pamėklių šonai.

2001 06

Lašas

Šypsena švelnia tu keli jam geismą,
o iš baimės man net širdis suvirpa,
žvelgdama į jus, negaliu pro gerklę
balso išspausti...

SAPFO

Tai, kas žvelgia iš mano gelmės, regi daugiau nei akys,
tai, kas kalba iš jos, daugiau už mane pasako,
laiko ūkai, apgaulingi daiktų paviršiai
aiži ir skysta nuo užmaršaus mano žvilgsnio.
Kartais keliauju toli it lašas, riedantis kūnu,
bet visur tik save sutinku jame atsispindint.

Karštos marmuro plokštės turkiškoje pirtyje,
mano dubuo ant jų tarsi pitijos ant trikojo,
karštis kyla aukštyn ir apglėbia krūtinės obuolį,
garas pasiekia gerklę, bet nepraveria lūpų,
garas pasiekia akis ir kondensuojas tarp antakių,
kitą pasaulį regiu, bet jį priskirti vaizduotei
būtų per maža.
Ir jis už pečių man – *prophetes,*
verčiantis žodžiais nerišlų aistringą murmesį.

Tada žengiau į masažo menę – gal dvylika
aukštų stalų, ant kurių pagyvenę turkai
nuobodžiaudami maigė turisčių kūnus. Manęs,
tik manęs laukė, ak, tamsiaplaukis jaunuolis, gražus,
gal septyniolikos metų, juodakis, stiprus, švelniarankis,

turbūt finikietis ar frigas, nesužinojau jo vardo,
jo protėviai buvo iš Biblo, tikriausiai. Jo pirštams
klajojant nugara mano, delnams
vis įdėmiau ir uoliau skverbiantis pro paviršių,
jutau švelnų maudulį apačioje, jo drąsios,
įgudusios rankos viliojo mane nuklysti
į vaizduotės salas, tačiau atgal sugrąžindavo
kimūs vyrų balsai, atgrasus krizenimas.
Nesupratau jų kalbos, bet jutau – tos pašaipos skirtos
mano jaunuoliui, girdėjau gerai man pažįstamą
pavydo gergždesį jų gerklėse. Taip magėjo pažvelgti
į savo juodakį, į ten, bent akies krašteliu, įsitikinti
tuo, ką jaučiau, ką žinojau tikrai, bet jis glaudės
prie stalo krašto šlaunim ir pilvu, vis giliau
įsiskverbdamas į mano glembantį kūną...

Paplūdimio prižiūrėtojas, siūlęs mane nuplukdyti
į gretimą salą maža valtele, ir viešbučio šeimininkas,
kvietęs į barą „tik sulčių“, tąsyk atrodė šlykštūs
mano įskaudintai sielai, kurios nebestebina niekas.
Žydrą dangų regėjau ir jų aistras,
svaigiai klykiančias virš stačių uolų, virš siaurų
plyšių jose, pamažu besiveriančių, šaltinių, kylančių
iš savo slaptingų gelmių į paviršių, *prophetes,*
kvapnų jų vandenį verčiantį žodžiais, uoliai
malantį liežuviu ir grąžinantį man
savo gerai sudėliotą, bet nebeskaitomą tekstą...

Jis švelniai
paguldė mane ant nugaros, miklūs delnai
godžiai maigė pečius, slydinėjo
mano mintim, jis glaudės arčiau prie gulto,
it mūšai gaudžiant balsams.
Tada atmerkiau akis ir staiga panirau
į juodąją gelmę, į Biblo rožynus, į geismo
jūrą, dar spėjau išvysti ant nosies galiuko kabojusį
prakaito lašą, kuriam tarsi kaupėsi visa, ką jis
pasakyti man troško, kol šis atitrūkęs ištiško
man į kaktą tarp antakių, balso šaltinį užliedamas
šilta ir sūria banga, migloj paskandindamas praeitį,
ateitį, mano vaizduotės sodus. Daugiau
nebeatsimerkiau ir negirdėjau nieko. Pasaulis nuščiuvo,
kūnu tekantis prakaitas maišėsi su versmėmis,
siela permirko, mus pasiglemžė jūra
nelyginant savo purslus. Pajutau
sutikusi atspindį savo dar viename paviršiuje,
nenueito kelio gale,
nepažįstamą.

Nežinia, kiek tai tęsės. Paskui netvirtai žengiau
pro laukusių savo eilės moterų nepasitenkinimą,
viskas šiek tiek siūbavo, tarytum laivu
plaukčiau į salą, riedėčiau sūriu lašu.
Į Troją, į saldžią nebūtį.

2002 12

Pseudoorfėjas

Mano giesmės neprijaukina tigrių, nejaudina
ąžuolų, nesuplaiksto vėlių, mano giesmės
nesugraudina valdovės.

Pasakiau galįs padaryti tai ir nežymiai
grįžtelėjau atgal, bet už nugaros nieko nebuvo.
Pirmiausia toptelėjo, kad galėjau palikti tarp knygų,
lentynoj, kur visada, tačiau ten tebuvo kitų ženklai,
žodžiai, sudžiūvę žiedai, laiškeliai, kelios
mano paties knygelės, tada pakilau į palėpę,
prigriozdintą praeities, bet ji jau buvo praėjusi,
tada nusileidau į ateitį, kupiną lūkesčių, norų, iliuzijų,
jokiom tikrovėm netampančių, tada – į dabartį,
bet ji, nespėjus nė mirktelti, virsdavo praeitim.
Tu grįžtelėjai, – suskambo balsas, –
tavo lengvabūdiškumas pražudė mane, – pasakei.
O aš vis galvojau: ar ten galėjo būti
tas, kuris ištesėtų pažadą
padaryti tave laimingą.

2002 10

Spalis

Sparčiai gūra ir byra vasara
į praeitį, mums sapnuojantis
įvairiose tikrovėse.

Staiga po langu
šiltą spalio šiokiadienį
skaisčiai pražysta kardelis,
apsisapnavęs,
tarsi kūmas kemsyne,
apsvaigęs nuo pelkių garų, įsakmiais
žiedais užsigviešęs praspįsti
akliną laiko stiklą.

Tegu palauks dar šalnos.

2004 01

Vėlinės

Ant guolio balto kaip šarma
Šviesa nukrito.
Iš lėto tolom busdami
Vienas nuo kito.

Drėgni atodūsiai akių
Leduką trapų
Ištirpdė, pasijutome
Tarsi prie kapo,

Kuriam su tais visais žmonėm
Drauge gulėjom,
Žvakelių plaikstant liepsneles
Vėlyvam vėjui,

Bandydami prikelt save,
Nuo jų atskirti,
Klajojom požemiais, giesmėm
Apmaldę mirtį,

Ir stengėmės dėl visa ko
Neatsigrįžti,
Į vienas kitą nepažvelgt,
Neprisirišti.

2002 11

Šauksmas sapne

Kad ir ką jie sakytų ir kaip tai atrodytų
įdomu ir protinga, sapnas ir tai, ką
taip knieti irgi vadinti sapnu, gerokai skiriasi.
Jų taip lengvai nesupainiosi. Šaukiant
sapne visa gerkle, į tvankų miegamąjį
išsprūsta tik duslios dejonės. Mūsų,
mieloji, mėginimai brautis už šios ribos
ir ten ieškoti savo jausmų išaiškinimų
taip pat ne itin vaisingi: viskas šiapus įžodinama –
tekstai beveik nepraskleidžia užuolaidos,
juo labiau nepasako net mums patiems,
kodėl tai darom, ką veiktume su radiniais,
pagaliau – ko mes ieškom (ne kartą klausei)? Savo esmės,
neapaugusios patirtimis? Patirčių, kurias
būtų galima atgaminti, įkalinti griežtuose pavidaluose
ir išskusti, ištrinti iš atminties, iš tikrovės?

Troškimai iš ten, o veiksmai iš šiapus.
Įkaušusią valią svaigiai sūpuoja sapnai.
Ką rašytume ištrintoje lentelėje – *Vita Nuova?*
Ką darytume su ta savo esme – vaikus?

Šauksmas sapne išsprūsta pro ribą gerokai nusilpęs.
Patirtys griūva į sapną daugiau neturėdamos kur.

2002 10

* * *

Tada nežinau, ką pasakyti.

Už lango pražydę kaštonai.
Praeities šiukšliadėžės pilnos.
Keliai įsikanda pradžias.
Ji pakelia klausiantį žvilgsnį
ir įsmeigia į mano lūpas.
Bet aš nežinau, ką pasakyti.

Ir tada kalbu, tarsi būtų laiko,
tarsi norėčiau ką nors pasakyti,
ne vien pasislėpti po žodžiais.
Keliai atrajoja savo pradžias.
Gyvenimas tęsiasi nestebimas.
Kaštonai tarytum kitam laike.

Laikas už lango simbolinis, kaip ir poezijos,
kuria kalbu nežinodamas, ką pasakyti.

2004 05

Penkiasdešimtmetės

Reikia ilgai laukti, kad jas pažintum,
tykoti patirčių brūzgynuos įtempus jusles,
krūtinėj sugniaužus blėstančią širdies kaitrą.
Jų sielos atsargios ir baugščios nelyginant šermuonėliai,
pažeidžiamos, nors ir turi kiaukutus,
jų širdyse daugiau atlaidaus prielankumo
nei ugnies, kurią galėtų užpūsti
atsitiktiniai vėjai, o jų judesiuos įgudimo
daugiau nei aistros. Jos pirmos pamato tykotoją.
Jų lūpose paprasčiausi žodžiai
skamba sodriau nei šios eilės.
Jos daugiau išleidžia kosmetikai
ir ilgiau bendrauja su veidrodžiais.
Jos prisiglaudžia taip švelniai, atsargiai,
padrąsinančiai ir nedrąsiai, kažko tarytum tikėdamosi
ir nesitikėdamos nieko, jog siela krūpteli.
Reikia ilgai laukti, kad jas pažintum,
bet pasauly nėra už jas grakštesnių būtybių.

2000 11

Nuo aukštumų

Nuo (tarkime) Liškiavos aukštumų
siunčiu aš savo svajas,
pušų viršūnėlėms kutenant
jų rožines papilves.

Garlaivis artinas,
žolės jo dugną glosto,
saldžiai garuoja kūnai,
įtrinti vaizduotės aliejais.

Ak, iš tikrųjų
viskas šiek tiek ne taip –
vos per žingsnelį
nuo menamos tobulybės.

Vaizdas įtrūksta,
grikšteli žvyras garse,
į apmąstymų kasą
įsipina abejonė.

Svajos pakelia inkarus,
burės pagauna vėją,
laukiančioji uždega žiburį.
Tik jau kitame krante.

2002 06

Pavasaris vidury rudens

Mintys sunkėja, rangos atgal į žemę,
sproginėjusios andai žiedais ir nokusios vaisiais.
Staiga ant palangės paukštukas,
nespėjęs išskristi į užmarštį,
sutiksena nagais į skardos pergamentą,
ir siela sumyšta.

Ir siela pražysta rudenį, bet ne kaip
vėlūs jurginai, kardeliai ar astrai,
ir ne kaip chrizantemos,
o kaip išprotėjusi slyva. Skutu raides,
rašau naujus, netikėtus ženklus.

Rūmų gyventojai žvelgia per petį pašaipiai –
mažai kuo čia betikima. Bet pavasario
frontas platus it balandy – griūva ledo tvirtovės,
aiži ir trupa statulų marmuras,
vis iš arčiau atšuoliuoja negeros žinios.

Rūmų gyventojai niūriai geria degtinę.
Pavasaris, – sako jie, – vidury rudens?
Įdomu, taip, taip, pakeliui į žiemą.

2003 11

Turinys

I

II

III

IV

V

Platelis, Kornelijus

P124

Palimpsestai : eilėraščiai / Kornelijus Platelis. – Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2004. – 116 p. – (Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatai; kn. 8)

ISBN 9986-39-348-5

Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato naujų eilėraščių rinkinys. Apie dabartį poetas prabyla supindamas modernų mąstymą, senuosius mitus, metaforizuoto pasakojimo intarpus, slaptingą žaismę. Išgyvenimų aistra reiškiama oraus poetinio kalbėjimo formomis.

UDK 888.2-1

Kornelijus PLATELIS

Palimpsestai

Eilėraščiai

Redaktorius Valentinas Sventickas

Dailininkas Romas Orantas

Nuotrauka Mariaus Abramavičiaus

Korektorė Virginija Savickienė

Maketavo Dalia Kavaliūnaitė

2004 07 08. 2,5 apsk. leidyb. l. Užsakymas 1244.

Tiražas 500. 489-oji leidyklos knyga.

Išleido Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla,

K. Sirvydo 6, LT-01101 Vilnius.

www.rsleidykla.lt / info@rsleidykla.lt

Spausdino Standartų spaustuvė,

Dariaus ir Girėno 39, LT-02189 Vilnius.

Knygų seriją NACIONALINĖS KULTŪROS IR MENO PREMIJOS LAUREATAI leidžiame nuo 2001 m. Šių knygų – rinktinių ir naujų kūrinių – išleidimą remia Kultūros ministerija, atsižvelgdama į Nacionalinių kultūros ir meno premijų komiteto, taip pat į Literatūros ir leidybos ekspertų komisijos rekomendacijas. Lietuvoje aukščiausią meninį apdovanojimą pelniusių rašytojų knygos yra šiuolaikinės lietuvių literatūros lobynas, kurį gali kaupti kiekvienas skaitytojas. Šioje knygų serijoje jau išleista:

Sigitas Geda. *Sokratas kalbasi su vėju*. 2001
Marcelijus Martinaitis. *Tolstantis*. 2002
Donaldas Kajokas. *Lietaus migla Lu kalne*. 2002
Justinas Marcinkevičius. *Dienos drobulė*. 2002
Jonas Juškaitis. *Eglė vasaros naktį*. 2003
Jonas Strielkūnas. *Ligi dvyliktos*. 2003
Sigitas Geda. *Adolėlio kalendoriai*. 2003

Serijos leidiniai numeruojami.
Kornelijaus Platelio *Palimpsestai* – aštuntoji jos knyga.

ISBN 9986-39-348-5

P

Rašantis eilėraščius niekur nuo savęs nepabėga. Kad ir kokios „naujos“ būtų jo patirtys, kad ir kaip jis pats stengtųsi atsinaujinti, keisti nuostatas, jo kūryba neišsiveržia už jo paties psichikos matricos ribų. O poezija, regis, šiek tiek intymiau už kitus žanrus susijusi su šia matrica. Galbūt su ja lygiai taip pat susijęs ir gyvenimas – poelgiai, mintys, svajos, nuostatos? Gal poezija ir siejasi su gyvenimu būtent taip, o ne mėgdžiodama kasdienybę?
Gal ir netikslu „Palimpsestais“ (išskutamas arba nuplaunamas pergamentas, ant kurio rašomas naujas tekstas) pavadinti vieną savo knygų, jeigu tokia esti visa kūryba. Tačiau knyga – ne eilėraštis, ji negali būti be pavadinimo.

Kornelijus Platelis

